

Forslag om merverdiavgift på akupunkturbehandling skaper reaksjoner

Finansdepartementet la ut et forslag om merverdiavgiftsplikt (mva) på alternativ behandling allerede den 22. juni 2020. De ba om at det ble innført 25% mva på alternativ behandling fra og med 1. januar 2021. Alternativ behandling, det vil si helserelaterte behandlinger som i hovedsak gis utenfor helsevesenet, var unntatt fra merverdiavgiftsloven før 1. januar 2021.

Akupunkturforeningen har reagerte kraftig på forslaget og mener dette vil føre til økt sykefravær. Akupunktur anbefales i de norske kliniske retningslinjer og veiledere i Norge, og akupunktur er en viktig del av pasientenes helsetjeneste. Mva på behandling er ikke en god løsning – autorisasjon er riktig løsning, mener Akupunkturforeningen.

I desember 2020 ble det en enighet om statsbudsjettet for 2021 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Stortinget ba regjeringen om å ta en ny vurdering av om akupunktører skal autoriseres som helsepersonell, slik som naprapatene og osteopatene. Inntil vurderingen av akupunktører var fullført skulle mva-unntak videreføres frem til 1. oktober 2021. I mai i år ble revidert nasjonalbudsjett for 2021 lagt frem, der foreslår den forrige regjeringen å videreføre unntaket fra mva for akupunktur, naprapati og osteopati frem til 1. januar 2022.

I statsbudsjettet fra den forrige regjeringen avslås autorisasjon av akupunktører i budsjettproposisjonen, og det ble besluttet å innføre mva på akupunktur fra 1. januar 2022.

Den nye regjering er ikke bundet av dette, men det er like fullt beslutningen til utgående regjering.

Styret i Akupunkturforeningen, samt mange engasjerte samarbeidspartnere har fortsatt et håp om at saken vil snu og jobber videre mot den nye regjeringen og opposisjonspartiene slik at foreningens argumenter blir hørt.

Akupunkturforeningens medlemmer har også reagert kraftig på forslaget om mva, og flere har fått muligheten til å uttale seg gjennom media.

Helsenorge trenger akupunktører

Angelika Karsrud driver akupunkturklinikk i Gvarv, Telemark. Hun skrev kronikken *Helsenorge trenger akupunktører* som ble publisert i Telemarksavisa i oktober. Hun skrev bl.a at innføring av mva vil medføre store konsekvenser for flere pasientgrupper fordi det ikke kun berører de med egne akupunkturklinikker, men også akupunktur-

tilbud som regnes som supplerende helsetjenester innenfor det ordinære helsevesen. Det betyr at både fysioterapeuten eller legen som benytter akupunktur i sin praksis vil måtte ta seg ekstra betalt og legge 25% på prisen.

Hun skrev videre at det haster med autorisasjon av akupunktører som helsepersonell, og at hovedformålet med autorisasjon er å ivareta pasientens sikkerhet. Dette aspektet har flere dimensjoner som bl.a at akupunktøren må være godt utdannet for å unngå skade. I dag er det ingen regulering av akupunktur i Norge, noe som betyr at både ufaglærte nålestikkere og helsepersonell med korte helgekurs kan gi akupunkturbehandling. Autorisasjon vil sikre pasienten erstatningsansvar og klagemulighet.

Karsrud skriver videre at kvalitetssikring handler om profesjonalisering av tjenesten. Akupunktur er en egen profesjon og et utøvende yrke som trenger mye trening for å bli god i, både når det gjelder nåleteknikk og behandlingsvalg. Fagutvikling er også tett knyttet til kvalitets-sikring og det er akupunktørene som driver faget fremover. Hun nevner også at det siden 2007 har blitt publisert en stor mengde akupunkturforskning i anerkjente tidskrifter og antall metaanalyser har økt betraktelig. Man kan altså ikke lengre avfeie virkningen av akupunktur som placebo.

Fremtidig forskning vil avdekke hvorvidt akupunktur kan være et gunstig behandlingsalternativ for flere typer helseplager. Er dette over fra nyttår?, spør Karsrud i sin kronikk, og skriver at trenden går mot økt bruk av akupunktur, både i Norge og ellers i verden. Men snart kan det bli krevende for pasienten å finne denne behandlingsformen her hjemme. Personlig teller hun på knappene om hun kan fortsette i lokalene hun leier. Avslutningsvis i kronikken spør hun: Er jeg i ferd med å miste min arbeidsplass som jeg har bygget opp i 15 år?

Kjemper mot moms krav for å bli autorisert som helsepersonell – virker som om myndighetene ikke ønsker det tilbudet vi gir

En annen akupunktør som også har tatt til ordet i media er Jingsheng Shang, som driver sin akupunktur-

klinikk i Tromsø og pendler til Bardufoss én dag i uken hvor han har en gruppe faste pasienter. I intervju med Folkebladet i november uttrykker han sin frustrasjon over at pasientene hans muligens må betale mer for behandlingene fra nyttår av. Shang er utdannet akupunktør fra Kina og har jobbet som akupunktør siden 2005. Han er ikke bekymret for å bli arbeidsledig, men synes det er synd for pasientene hans dersom de må betale moms på de tjenestene han gir dem, og tenker da spesielt på de mest sårbare pasientene som det vil bli vanskelig for. Han opplever at norske myndigheter undergraver et tilbud som betyr mye for mange, noe som er vanskelig å forstå.

I samme artikkel uttaler også nestleder i Akupunkturforeningen, Mona Solberg at konsekvensen av dette kan bli at akupunktur kan bli skjøvet ut av primærhelsetjenesten. Hun sier at det vedtaket som nå foreligger vil føre til oppheving av momsfrirket for akupunktører, og i sitt forslag til statsbudsjett har Solberg-regjeringen estimert 30 millioner kroner i økte skatteinntekter som følge av dette. Akupunkturforeningen opplever at det er partipolitikk i dette, og at Høyre og Venstre er de partiene som står hardest på for å få opphevet momsfrirket.

Helsedirektoratet har slått fast at det er behov for akupunktur i helsetjenesten, og det benyttes i mange sammenhenger på sykehus. Slik forslaget til momslov nå er utformet vil alle som tar betalt for å bruke nåler være momspliktig, og det betyr at jordmødre og akupunktører som behandler smertepasienter på sykehus også vil bli det.

– Jeg tror rett og slett at de som har foreslått dette ikke har tenkt over hva det vil innebære, uttaler Solberg til Folkebladet og legger til at hun både håper og tror at det nye politiske flertallet vil sørge for en fremtid med både autorisasjon og momsfrirket for akupunktører.

Dette skal ikke kun være et tilbud til de som har en tykk lommebok

Sonja Helene Moa har vært akupunktør siden 2003. Hun driver egen akupunkturpraksis i Bodø og har i tillegg en liten stilling som anestesisykepleier på akutteneheten ved Nordlandssykehuset. Moa ble intervjuet i lokalavisen Bodø Nu i november i forbindelse med den pågående momssaken, og mener som sine kollegaer at det planlagte kravet om moms på akupunkturbehandling er et skritt bakover i forhold til andre land som USA og New Zealand. Moa forteller til lokalavisen at hun representerer begge

disipliner, både akupunktur og den vestlige medisinen som praktiseres på sykehus. Som anestesisykepleier i akutteneheten ser hun verdien av akuttmedisin, men mener derimot at tiden etterpå kan bli vanskelig for mange.

– Med akupunktur kan man forebygge, lindre og behandle uten bivirkninger når den utøves av kvalifiserte akupunktører, uttaler hun, og mener at disse bør autoriseres som helsepersonell og at kravet om mva må falle. Dette mener hun vil føre til en større sikkerhet for pasientene for slik det er i dag kan hvem som helst bruke nåler i behandling og kalle det akupunktur, dette mener hun ikke er rett.

Dersom det blir mva på akupunktur fra nyttår vil de pasientene som oppsøker Moa på akupunkturklinikken, hvor hun jobber som selvstendig næringsdrivende, få økte utgifter på behandlingene. Dersom hun hadde tilbudt samme type behandling i en situasjon hvor hun befant seg på sykehuset, hadde det ikke kostet pasienten noe mer enn en vanlig konsultasjon. Dette mener hun blir svært feil ettersom akupunktur allerede tilbys ved flere avdelinger ved Nordlandssykehuset. Både ved smerteklinikken og ved føden, uten at de som tilbyr samme type behandling blir pålagt samme form for mva-innkrevning. Annet helsepersonell som tilbyr akupunktur som en del av behandlingen på sykehuset har også en vesentlig kortere utdanning innenfor akupunktur enn det hun har.

Moa forteller at et flertall av pasientene som oppsøker henne på akupunkturklinikken kommer til henne for samme type behandling som både føden og smerteklinikken på Nordlandssykehuset tilbyr, men ikke har kapasitet til å utøve. Dette fører til at hun som behandler bistår Nordlandssykehuset gjennom sin klinikk.

Moa har en lang akupunkturutdanning og har også tilbragt tid i Kina for å lære seg disiplinen grundig, gjennom å innføre mva i Norge mener hun at vi går ett skritt tilbake. Hun mener vi må verne om de gamle tradisjonelle medisinerne også, og at det må være opp til pasienten å fritt kunne velge hva slags type medisin man ønsker å benytte seg av, uavhengig av ressurser og penger.

– Dette skal ikke kun være et tilbud til de som har en tykk lommebok, avslutter hun. □

Referanser:

Karsrud, Angelika: Synspunkt: *Helsenorge trenger akupunktører*, Telemarksavisen, 28.10.21

Nilssen, Gjermund: *Kjemper mot moms krav for å bli autorisert som helsepersonell – virker som om myndighetene ikke ønsker det tilbudet vi gir*, Folkebladet, 05.11.21

Johansen, Linn Borgland: *Sonja reagerer på endringer fra regjeringa: – Dette skal ikke kun være et tilbud til de som har en tykk lommebok*, Bodø Nu, 13.11.21